

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.275.2025

Warszawa, /elektroniczny znak czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10090 Pana Posła Piotra Górnikiewicza, w sprawie uproszczenia procedur kierowania do placówek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Odnosząc się do postulatów dotyczących wprowadzenia regulacji ustawowej stanowiącej o rezygnacji z przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego w przypadku udzielania świadczenia w postaci uczestnictwa w zajęciach dziennych domów pomocy i klubów samopomocy, informuję, iż przygotowywana jest nowelizacja ustawy o pomocy społecznej, która będzie zawierać taką regulację.

Przewiduje się uproszczenie procedury poprzez zastąpienie wywiadu środowiskowego składanym przez osobę zainteresowaną przed przyznaniem jej usług w dziennych domach pomocy i klubach samopomocy wnioskiem, zawierającym odpowiednie oświadczenie. Planowane jest również wprowadzenie rozwiązania stanowiącego, iż w przypadku osoby deklarującej ponoszenie pełnej odpłatności za te usługi jej sytuacja dochodowa nie będzie ustalana.

W opinii Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zmiana dotycząca rezygnacji z konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i w konsekwencji, wydawania decyzji administracyjnej w wypadku udzielania świadczenia w formie skierowania do środowiskowych domów samopomocy na pobyt dzienny, nie znajduje uzasadnienia.

Warto podkreślić, że funkcja przeprowadzenia wywiadu nie redukuje się w procesie przyznawania świadczeń w ramach systemu pomocy społecznej do ustalenia wysokości odpłatności. Jest to ważny element procesu udzielania osobie wsparcia, który pozwala na ocenę jej funkcjonowania w środowisku i umożliwia zaproponowanie innych form pomocy z katalogu systemu pomocy społecznej, których dana osoba może potrzebować. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego nie jest formą stygmatyzacji, tylko kluczowym narzędziem diagnozy problemów i planowania stanowiącego na nie adekwatną odpowiedź wsparcia, które służy dobru osoby zainteresowanej, wspierając trafność decyzji administracyjnych, co jest niezwykle istotne w przypadku udzielania pomocy w środowiskowych domach pomocy.

Bezpośredni kontakt pracownika socjalnego z odbiorcą wsparcia i jego otoczeniem sprzyja budowaniu relacji pomocowej, zwiększając możliwość motywowania danej osoby, co jest szczególnie ważne w przypadku beneficjentów pomocy chorujących psychicznie. W drodze wywiadu środowiskowego pracownik socjalny może zidentyfikować inne obszary wymagające wsparcia.

Należy wskazać, że prowadzenie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 5 oraz art. 20 ust. 2 pkt 2 przywołanej ustawy jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, co oznacza iż jest w całości finansowane w formie dotacji celowej budżetu państwa (w tym dotacji podwyższonej na uczestników ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi). Zgodnie z art. 51c ust. 2 ustawy o pomocy społecznej miesięczną kwotę dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala wojewoda jako iloczyn aktualnej liczby osób korzystających z usług w tych ośrodkach oraz średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika, nie wyższą jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa. W chwili obecnej podstawą wyliczenia miesięcznej dotacji dla każdego środowiskowego domu samopomocy jest informacja o aktualnej liczbie wydanych decyzji administracyjnych, umożliwiających korzystanie z śds. Nakłady finansowe z budżetu państwa na to zadanie zlecone są znaczne i podlegają szczególnej kontroli.

Kierowanie potrzebujących do środowiskowych domów samopomocy po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego zakończonych decyzją administracyjną zapewnia równy dostęp do omawianego świadczenia osobom, którym omawiana forma pomocy przysługuje, jednocześnie gwarantując dostęp oparty na obiektywnych kryteriach. Usługa trafia dzięki temu do osób faktycznie potrzebujących przy zapewnieniu jej transparentności i kontroli.

Ponadto, wydanie na podstawie wywiadu środowiskowego decyzji administracyjnej zapewnia osobie ubiegającej się o przyznanie usługi w formie uczestnictwa w zajęciach środowiskowego domu samopomocy prawo do odwołania do organu wyższej instancji w przypadku niezadowolenia z jej rozstrzygnięcia.

Co równie istotne, wydawanie decyzji administracyjnych poprzedzonych wywiadem środowiskowym pozwala na efektywniejsze planowanie i prognozowanie zapotrzebowania na usługi w śds, co ma znaczenie w sytuacji prowadzonej obecnie deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie prowadzono analiz kosztów dotyczących oszczędności wynikających z ograniczenia liczby rodzinnych wywiadów środowiskowych w przypadku usług wsparcia dziennego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/